

Iz letopisa gimnazialnega, v kterega je gosp. Melcer opazke spisal: kako naj se mladina na podlagi keršanstva k učenju zgodovine napeljuje, zvémo, da je bilo v osmerih razredih gimnazialnih letos 396 učencov, potem takem 28 manj kakor lani; po véri so bili vsi katoličani, po rodu je bilo 349 Slovincov, 45 Nemcov, 1 Horvat in 1 Lah; učencov je bilo 13. Predpisani nauki so bili: véroznanstvo, latinski, gerški, nemški in slovenski jezik, zemljopis in povestnica, matematika, računstvo, naravoslovje in prirodopis; učni jezik je bil nemški. Prostovoljni nauki pa so bili: detovodstvo, laški jezik, kmetijstvo, prostoljudno naravoslovje in rastlinoznanstvo, lepomisje, risanje, petje in klavir, vaja telesna.

V letopisu realnih šol, ki so letos prvo leto svojega obstoja dognale, je spisal gosp. vodja M. Peternel razun začetjopisa realnih šol v Ljubljani tudi načertice k domoznanstvu krajske dežele. Iz letopisa zvémo, da je bilo v 3 razredih 204 učencov, po rodu 167 Slovincov, 29 Nemcov, 7 Lahov in 1 Horvat. Med Krajnci jih je bilo 71 iz Ljubljane, 102 iz dežele. Učencov je bilo 7. Učili so se sledeči nauki: véroznanstvo, nemški, slovenski in laški jezik, zemljopis in povestnica, računstvo, menično in colno znanstvo, zemljomerstvo, prirodopis, naravoslovje, kemija, zemljomerno risanje, prostoročno risanje, stavstvo, lepomisje; učni jezik je bil nemški. Kar učenje slovenskega in laškega jezika vtiče, je veljal slovenski jezik za predpisani nauk vsim učencem slovenskega rodú, laški pa je bil prostovoljin nauk; v vsih 3 razredih so bili le 4 učenci, ki so bili po volji svojih staršev oprosteni učenja slovenskega jezika, 40 pa tudi po volji starišev je bilo oprostenih učenja laškega jezika. Število ne unih ne teh oprostencov ni ravno veliko, vendar je čuda, da jih je še toliko, ker bi smeli misliti od starišev, da spoznajo resnični pregovor: „kolikor jezikov človek z ná, za toliko ljudi veljá“. Kdor ne zná po slovnici domačega jezika brati in pisati, je sedanjí čas, ker se ta potreba na vse strani očitno kaže, kakor muha v močniku; — pa tudi priložnost laškega jezika se naučiti naj bi se ne zanemarjala pri nas, kjer zamore znanost tega jezika dostikrat človeku v velik prid biti.

In tako sklenemo ti spis z željo: da bi verlo začeta realna šola prav krepko napredovala! Prvo leto, ko je bilo vse iz novega vstvariti, je bilo gotovo težavno, ker vsak začetek je težák, pa réči smemo, da gosp. vodja, ki je imel, kot začetnik nove naprave, opravil na cente, je s pomočjo gosp. učencov si zvesto prizadeval spolniti svojo vážno nalogo.

Novičar iz mnogih krajev.

29. dan unega mesca je prišel cesarsk patent na svetlo, kteri določuje nov red kazenske pravde, (to je, nova postava, kako se imajo prihodnjič pregreški, prestopki in hudodelstva sodnijsko preiskovati in razsojevati), ki je veljaven za vse avstrianske dežele, razun vojaške granice. Kteri dan pa bo ti novi red moč zadel, bo pozneje v posamnih deželah na znanje dano. Ko so bile po naj višjem sklepu od 31. grudna 1851 in 11. prosenca 1852 porotne sodbe overžene, so bile le splošne vodila izgovorjene, po kterih se bojo vprihodnje kazenske pravde obravnavale; pričujoči cesarski patent določuje sedaj to novo postavo v 20 členih in 436 paragrafih. — Sliši se, da berž ko bojo politične gosposke po novi osnovi v djanje stopile, pride tudi nova ustava sosesk (občin) na dan. — Dunajska denarna banka je v navadnem mesičnem naznanilu razglasila, da je imela za 44 milio-

nov in 741.063 fl. gotovine v srebru, za 191 milionov in 194.953 fl. pa je bilo banknotov med ljudstvom. — Tudi na Ogerškem vročina grojzde tako kuha, da mislijo že v sredi prihodnjega mesca tergati. — V Banatu so delavci neizrečeno dragi; en oral (joh) žita pokositi, se plača 16 do 20 fl. sr., posebno priden kôsec si zasluži na dan 3 fl. sr. in jéd. — Tisto pismo, ki ga je odstavljeni knez serbski Mihael Obrenović unidan starašinstvu v Beligrad pisal, graja naša vlada očitno v vradnem časniku „Oest. Corr.“, ker se s tacimi pisanji, čeravno niso hudo menjeni, vendar ljudstvo draži. — Tudi na Rusovskem je jéla kolera hudo razsajati. — Iz Dunaja naznanja vradni časnik 7. dant. m. o turško-rusovski zadevi sledečo novico, ktera se smé verjeti, ker pride iz verjetnega vira; takole se glasi: „Pomirivne predloge, ki jih je avstrianska vlada v turškem razpertju poslala rusovski vladi, so ji po volji; ker so te predloge tudi poročniki francoske, angleške in pruske vlade poterdili, bo razpertja konec, kakor hitro jih tudi turška vlada poterdi“. Sliši se, da so ti predlogi takšni, da jih tudi turška vlada ne bo mogla zavreči. V veliki nadlogi je sultan vnovič na Francoskem 12 milionov frankov na pósodo vzel. Kako resno je pa rusovski car svojo reč terdil, se vidi tudi iz tega, da je tako obilno novačenje (rekrutiranje) v svojem cesarstvu razpisal, kakoršnega od leta 1848 ni bilo; ko so se poprej od 1000 duš le po 3 novinci jemali, ukaže poslednji razpis 7, oziroma celò 10 novincov od 1000 duš v vojaštvo vzeti.

Odgovor zastran besede „skutnik“.

Gospod K. v 48. listu »Novic« pravijo, da za gotovo vejo, da »skutnik« ali »skutnek« se takemu fantu pravi, kterega zakonski starši o pomanjkanji lastnih otrok, za svojega sina vzamejo, mu svojo kmetijo izročé in ga oženijo. Rojen u Černomlju, znan u celi Černomeljski fari, že 20 let u Metliki, znan tudi u celi njeni okolici, po opravlilih svoje službe dostikrat u Semču in Semški okolici, moram poleg svoje vesti réči, da še nikjer in nikoli nisim besede »skutnik« slišal, dasiravno so mi jezik in šege imenovanih krajev dobro znane.

Poprašovaje zastran besede »skutnik« sim vsigdar le »skupnik«, in ne enkrat ne »skutnik« slišal. Beseda »skupnik« je pa tudi po gori imenovani priliki bolj priležna in bolj prilična, ker pomén prav na roko dá, in lahko jo vsak razume, ker od »skupej živeti« pride.

Beseda »skutnik« pa nima u tukajšnih krajih nobenega pomena in je prav pripravna zmoto delati, ker korenina besede »skutnik« le na skuto opomina, ktera pa le zmes iz mléka in jaje pomeni, ki se za potice rabi.

Zatorej še enkrat! Nabiravci slovenskih besed bodite pazljivi in vestni, da se zmote u eno ali drugo besedo ne vcepijo, in da se čistost slovenskega jezika brez madeža ohrani. J. Kapelle.

Mladenčem.

(Sonet.)

Kdor nekaj časa v zlato solnce gleda
Ko misli se za mračne gore skriti,
In za gorami v morje utopiti,
V katero gré iskat ga zvezdic čeda;

Izvé, da se navzamejo pogleda
Oči njegove tak, da razločiti
Ne more, kar pozneje će dobiti,
Ker nekaka tema mu vse zaseda:

Tak tudi oslepi, kdor ogleduje
Deklet nedolžnih, bistrookih lica,
Enake nje, ki je cvetlice kraljica;

Ne na očéh, nad kterimi ne čuje,
Ampak na pameti, ki jo premaga
Ogled, da otemni nje luč predraga.

—č.